

สมาธิโมฆะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรม ฟังธรรมๆ เพราะโอกาสฟังธรรมมันแสนยาก โอกาสฟังธรรมนะ เราต้องมี
อำนาจวาสนา ถ้าเราไม่มีอำนาจวาสนาเห็นใหม่ ไม่มีโอกาสได้ฟังธรรม

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม แสดงธรรมจากพระโอษฐ์ เวลาเขา
บอกนะ “ธรรมะจากพระโอษฐ์ ธรรมะจากพระโอษฐ์” โอษฐ์ใคร ธรรมะจากพระโอษฐ์ ธรรมะจาก
พระโอษฐ์ จดจารึกกันมาเป็นพระไตรปิฎก เวลาพระไตรปิฎกเป็นภาษาบาลี เป็นบาลี
สันสกฤต เวลาเป็นเถรวาทหรือเป็นมหายาน ถ้าเป็นเถรวาท บาลี ถ้ามหายาน สันสกฤต

สิ่งที่ฟังธรรมๆ ฟังธรรมต้องมีการศึกษา ศึกษาภาษาบาลีถ้าได้บาลีแล้วจะไปไขธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไขธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยการศึกษา
ด้วยการค้นคว้า ด้วยสิ่งที่การศึกษาเจริญ ถ้าโลกเจริญ เจริญอย่างนี้ เจริญด้วยสติปัญญา เจริญ
ด้วยการศึกษา เจริญด้วยการค้นคว้า

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเจริญนะ เจริญในหัวใจของ
หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เจริญขึ้นมาๆ เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นทำนุทุมเททั้งชีวิต
ทุมเททั้งชีวิตและศึกษาสิ่งนี้มา ค้นคว้าสิ่งนี้มาเพื่อเป็นสัจจะเป็นความจริงในใจของหลวงปู่
เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาเป็นจริง เป็นจริงในใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น วางข้อวัตร
ปฏิบัตินี้ไว้ๆ

สิ่งต่างๆ เห็นใหม่ ศึกษาค้นคว้ากันมา ถ้าค้นคว้ากันมาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วพยายามจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาปฏิบัติไม่เป็น ปฏิบัติไม่ได้ แพ้กิเลสของตน กิเลสของตนคือจิตนิสัยของตน จิตนิสัยของตนต้องการความสุข ความสบาย ต้องการความมีชื่อเสียงกิตติศัพท์ กิตติคุณ

เวลาต้องการชื่อเสียงกิตติศัพท์ กิตติคุณ มันก็ไปเข้ากับธรรมะที่เก่าแก่ ก่อนที่จะมีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โลกธรรม ๘ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ โลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่ มันเป็นธรรมเก่าแก่ที่มีอยู่ตั้งเดิมอยู่แล้ว มันเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยากที่เข้าไปกระตุ้นในหัวใจของสัตว์โลกอยู่แล้ว แล้วสัตว์โลกมีกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน ปิดบังในหัวใจของตน มันก็ชอบเหมือนกันไง

เหมือนกับสัตว์ ดุสัตว์ลี ในสัตว์เวลาธรรมชาติของสัตว์นั้นะ มันแย่งกันเป็นผู้นำฝูง นี่ไง หม่าหมู่ๆ เวลาสัตว์ขึ้นมาแย่งกันเป็นผู้นำฝูง เวลามันเติบโตมาจากฝูงนั้นแหละ แล้วเดี๋ยวมันก็จะล้มผู้นำของมัน เวลาสัตว์ ดุสิงโตนี่มันจะเป็นหัวหน้าฝูงอยู่ไม่กี่ปี เวลามันนำฝูงของมัน สิ่งที่จะมาขับไล่มัน ก็ลูกหลานของมันนั้นแหละ เวลาตัวผู้โตมามีมันก็ขับออกไป มันเหลือแต่ตัวเมียไว้ไว้แต่เวลาฝูงมันแตกแยก นี่ผู้นำฝูง ผู้นำฝูงเหมือนสัตว์

มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์เห็นใหม่ ได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สร้างสมบุญญาธิการมาหาศาล

ความวามหาศาล ได้สร้างสมบุญญาธิการมาหาศาลจนบารมีเต็ม บารมีเต็มขึ้นมา มาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะสิ่งที่ค้นคว้าๆ สิ่งที่เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระบิดา พระมหายาเป็นพระมารดา นี่มารดาเห็นใหม่ สิ่งที่เป็นพระบิดา พระมารดา ก็ต้องสร้างบุญกุศลมานะ ใครไม่ได้สร้างบุญกุศลมา ไม่ได้สถานะในการอุ้มครรภ์ให้เจ้าชายสิทธัตถะได้เกิดนะ

การปรารถนาเวลาเกิดมาแล้วเห็นใหม่ เกิดมา พอเกิดแล้วพระมารดาก็สิ้นชีวิต สิ้นชีวิตเพราะอะไร เพราะท้องนี้มันเฉพาะเฉพาะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การสร้างสมบุญญาธิการมามหาศาลขนาดนั้น มีอำนาจวาสนาขนาดนั้น

คนมีวาสนาเวลาคิด คิดที่ใฝ่ดีงาม พอใฝ่ดีงามเห็นใหม่ เวลาผู้ที่เกิดสหชาติๆ ได้สร้างบารมีมาทั้งนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาสร้างคุณงามความดีมา สร้างคุณงามความดีมาจนมันคิดแต่เรื่องดีๆ ใจ **คนที่ดีในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด**

ในความเป็นมนุษย์นะ มนุษย์นี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันมีบุญมีกุศล มันมีบาปอกุศล อวิชชาคือความไม่รู้ ความไม่รู้ทำสิ่งใดมา สร้างสมสิ่งใดมา การสร้างมาๆ ความลับไม่มีในโลก ใจนี้เป็นผู้สร้าง **อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญาณํ** ตัวนั้นเห็นใหม่ สัญญาอย่างละเอียดที่มันสะสมลงในภวาสวะในภพนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณไป มันไประลึกถึงตรงนั้น แต่ของเราสัญญา สัญญาความจำได้ ชั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สัญญาๆ สัญญาที่จำกันอยู่นี้สัญญา สัญญาในชั้น สัญญาในชาติปัจจุบันนี้ แล้วอวิชชาที่เราจะประพฤติปฏิบัติกัน เราไม่รู้ไม่เห็นหรอก

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยอำนาจวาสนาของท่าน ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านทำคุณงามความดีของท่านมา นี่ผู้ที่มีอำนาจวาสนาคิดแต่เรื่องดีๆ แม้แต่คนจะชักจะจูงจะชักนำไปทางไหนมันไม่ไป ไม่ไป

ตามหมู่ตามเพื่อนไป ในสมัยปัจจุบัน ดูเด็กแว่นสิ เพื่อนๆ มันพากันไปทั้งนั้น แล้วมันเห็น มันก็ทนไม่ไหวใจ เพราะความอยากของมันวัยรุ่นไง วัยรุ่นก็คึกก็คะนอง มันคึกมันคะนองอยู่ในใจอยู่แล้ว แล้วถ้ามันไม่มีหมู่ไม่มีพวกมันก็ไม่มีความไป ถ้ามันมีหมู่มีพวกแม้แต่คนเดียวมันก็จะชักนำให้เป็นหมู่เป็นพวก

นี่วิชาคือความไม่รู้ในหัวใจของตน พญามารนี่ร้ายกาจนัก มาอยู่ในใจของตนนะ พออยู่ในใจ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเห็นใหม่ ด้วยอำนาจวาสนานะ ด้วยอำนาจวาสนาขึ้นมา มันขึ้นมาแล้วมันมีแต่คิดอย่างตึ๊งตึงๆ เวลาไปเที่ยวสวนไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันมหัศจรรย์

“โอ้เราเห็นนะ เราเห็นทุกวัน ไปงานศพเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย แล้วยังไม่ขนาดนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ่งที่เป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธใน ๓ รอบ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เวลาประเพณีท้องถิ่นบางที่เขาจะมีน้ำมะพร้าวล้างหน้า เอ็งเกิดมามีตบอด เกิดแล้วเกิดเล่า เกิดนะ เวลาทอดผ้าบังสุกุลใน อนิจจา วต สงขารานี้ไม่เที่ยง เกิดตายๆ เตือนตลอด ทำไมไม่ได้คิดอะไรกันเลย ยังเพลิดเพลิดกับชีวิตอยู่อย่างนั้น ยังเพลิดเพลิดกับกิเลส ให้กิเลสมันครอบงำอยู่อย่างนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนเห็นใหม่ เห็นคนเกิด เห็นคนแก่ เห็นคนเจ็บ เห็นคนตาย เราต้องเป็นอย่างนั้นหรือ คำว่า “เราต้องเป็นอย่างนั้น” นี้ด้วยอำนาจวาสนานะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ภาพเทวิลอยู่บนพรหมนูนนะ โลกธาตุนี้หวั่นไหว ผู้มีบุญกุศลเกิดนะโลกธาตุนี้ไหวหมดเลย อยู่บนพรหมยังสะเทือนเลย นี่กามภพ รูปภพ ภพในวัฏฏะนี้มีใหม่ นอนเล่นอยู่บนพรหมนั้นนะ

“เอ๊ะ! มันเกิดอะไรขึ้น มันเกิดอะไรขึ้นนะ อ้อ! เจ้าชายสิทธัตถะประสูติแล้ว”

แล้วเป็นเพื่อนกับพระเจ้าสุทโธทนะ นี่สมัยพุทธกาลนะ มนุษย์นี้แหละ เพื่อนพระเจ้าสุทโธทนะนี้แหละ เป็นพราหมณ์ระลีกชาติได้ ๔๐ ชาติ ระลีกอนาคตได้ ๔๐ ชาติ ระลีกชาติก็ระลีกได้ ไปนอนอยู่บนพรหม เข้าฌานสมาบัติ โลกธาตุนี้ไหวหมดเลย

เวลาลงมา ลงมาเป็นเพื่อนกับพระเจ้าสุทโธทนะ เพราะพรหมมีวาระจิตรู้อย่างต่าง ๆ ได้ มหาศาล ก็ระลีกชาติได้ ลงมาหาเพื่อนพระเจ้าสุทโธทนะ พอขอดู เพราะพวกพราหมณ์เขาต้อง มนต์ของพราหมณ์ ลักษณะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลักษณะ ๓๒ เห็นไหม ปลายนิ้วมือขด ขดเป็นกันหอย ดูรอยพระธาตุๆ พระบรมสารีริกธาตุที่ทำบุญนั้นนะ

มาถึงเห็นหมดเลย โอ้โฮ! นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดแล้ว ทั้งดีใจ ทั้งเสียใจ ดีใจ เพราะอะไร เพราะตัวเองระลีกชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคต อดีตได้อย่างละ ๔๐ ชาติ ไปนอนอยู่บนพรหมได้ ได้ฌานสมาบัติ แต่ไม่สามารถจะแกกิลสได้ ดูสิ ทำได้ขนาดนั้นนะ

เวลาดีใจ ดีใจมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดแล้ว นี่แน่นอน ลักษณะ ๓๒ ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะว่าท่องกันมา พราหมณ์นี่ท่องบ่นกันมาตลอดเลย แล้วลักษณะที่มันครบสมบูรณ์นี้ไม่เคยเห็น นี่ใช่แน่นอน แต่ตัวเองก็ร้องไห้ เวลาร้องไห้ พระเจ้าสุทโธทนะถาม ร้องไห้ทำไม รู้ถึงอายุขัยของตนนะ ตัวเองต้องตายไปก่อน ถ้าตัวเองไม่ได้ตายไปก่อนนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมก็จะได้ภาพเทวิลนี้อีกคนหนึ่ง แต่ไม่ได้เพราะเขาตายไปก่อน

นี่พูดถึงคนที่มีบุญวาสนา นี่เรื่องทางโลก เรื่องของวิภวัญจะ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างอำนาจวาสนามากกว่านั้น พอมากกว่านั้นถึงเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย “เราต้องเป็นขนาดนั้นหรือ” คำว่า “เป็นขนาดนั้น”

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเกิด พรหมณ์พยากรณ์ไว้แล้ว ถ้าได้อยู่ทางโลกจะเป็นจักรพรรดิ จะรวบรวมประเทศอินเดีย ไม่ต้องให้อังกฤษมารวบรวมให้ จะรวบรวมตั้งแต่สมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รวบรวมเป็นประเทศอินเดียเลย แต่นี่ต้องเป็นแวนเป็นแคว้นนะ ต้องให้อินเดียมายึดมาครอง แล้วถึงรวมเป็นอินเดียได้

สิ่งต่างๆ สิ่งที่มีมันเป็นจริง ๆ มันเป็นจริงเป็นข้อเท็จจริงอยู่แล้ว เรามีอำนาจวาสนาอยู่แล้ว เวลาถ้าบวชจะได้เป็นศาสดา เพราะว่า คำว่า “ได้บวชจะได้เป็นศาสดา ได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” พระเจ้าสุทโธทนะต้องการให้เป็นจักรพรรดิ มีแต่สิ่งดีงาม มีแต่ของรื่นเริง มีแต่นางพอนรำ ถึงเวลาพอนรำ มันก็วาสนา เวลาเขาพอนรำก็กลับไปเสียก่อน ตื่นมานางพอนรำนอนอยู่นั้น เห็นเหมือนซากศพ

ทุกวันนี้เขาฝึกอสุภะ อสุภะกันอยู่นี่ไง นี่ไง ชาวพุทธเราไปตามวัดตามวาจะมีโครงการดูกแว่นไว้ในตู้ใ้ กแว่นไว้ในตู้ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว เรื่องอสุภะ เรื่องการพิจารณา เราถึงได้รู้ใจ แต่สมัยนั้นมันยังไม่มี ถ้ารู้วาระจิตเขาจริง ๆ เหาะเห็นเดินพาก็เหาะเห็นเดินฟ้าจริง ๆ ในสมัยปัจจุบันนี้เหาะก็นั่งเครื่องบิน รู้วาระจิตก็โทรศัพท์ ได้หมดละ พอวิทยาศาสตร์มันเจริญขึ้นมา แต่สมัย ๒,๐๐๐ กว่าปี เรื่องนี้ยังไม่มี

แล้วถ้ามันมีมันเป็นความจริงก็เป็นความจริง เป็นความจริงเห็นเป็นซากศพ มันขยะแขยง ใ้พวกเราเห็นว่ามันเป็นสิ่งที่ดีงาม พระเจ้าสุทโธทนะทำให้เป็นอย่างนั้น ปราสาท ๓ หลัง จะไม่ให้เห็นคนแก่เลย มีแต่สาวสวย มีแต่นางสนมที่ยอดเยี่ยม พอนรำ มีแต่ความเปลิดเปลิน จะเอาใ้ให้เป็นจักรพรรดิ

แต่เวลาออกด้วยวาสนาของตน ด้วยบุญกุศลของตน ด้วยความเป็นมหาบุรุษของตน เวลาออกไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราต้องเป็นเช่นนั้นด้วยหรือ มหาตเล็กบอกรู้ ทุกคนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งสิ้น ถ้ามันเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยอำนาจวาสนาของคนนะ มันต้องมีฝ่ายตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

ฉะนั้น มันมีเกิด แก่ เจ็บ ตาย มันก็ต้องมีไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แต่มันจะมีที่ไหน
มันหาที่ไหนไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้าเอง หาเอง เวลาด้วยอำนาจวาสนานะ เวลาออก
จากราชวังไปประพฤติปฏิบัติของตน ด้วยสัจจะ ด้วยความจริง ด้วยอำนาจวาสนาของตน
อำนาจวาสนาสร้างสมมามากน้อยแค่ไหน เวลาพระเจ้าสุทโธทนะจะชักนำเป็นจักรพรรดิ

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาในชาติปัจจุบันนี้ ใครที่มีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน ถ้ามันเข้า
สู่ธรรมๆ เข้าสู่ธรรมหมายถึงว่าประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง เราจะมีอุดมการณ์ของเรา
เราจะมีความจริงของเรา เราจะมีความมั่นคงของเรา แล้วถ้าเราปฏิบัติแล้วบุคคล ๔ คู่ บุคคลๆ
ใครเป็นบุคคล

นี่ไง เวลาทำความสงบของใจเข้ามาๆ ใจมันสงบที่ไหน บุคคล ๔ คู่ใครเป็น เวลาสวดมนต์
สังฆคณ บุคคล ๔ คู่ ทำความดีสัมมาทิฐิตั้งมาทั้งสิ้น ทำมาๆ เราสรรเสริญพระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ไง เราไม่เห็นคัดค้านเห็นแตกต่างกัน แล้วมันจะเห็นความจริงหรือไม่ไง ถ้ามันเห็น
ความจริงขึ้นมามันจะเป็นความจริงในหัวใจของตน ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง
ขึ้นมาในใจของตน ถ้าในใจของตนมันจะเห็นสัจจะความจริงอันนั้น

แต่ถ้ามันไม่เห็นไง คนทำบุญกุศลมากก็มี คนทำบาปอกุศลมากก็มี เวลาเวียนว่ายตายเกิดใน
วิภวภูมิตะ เวียนว่ายตายเกิดในวิภวภูมิตะมหาบุรุษทำแต่คุณงามความดี เวลาสมัยพุทธกาลนะ โมฆ
บุรุษๆ ทำแต่ความชั่วๆ ใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกประพฤติปฏิบัติแล้ว ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วไปโปรดพระเจ้าสุทโธทนะแล้วมันมีความเชื่อมั่น มันเจริญงอกงาม แล้วราช
กุมารทั้ง ๕ ออกบวช ตั้งแต่พระอุบาลีเป็นกัลบกเป็นคนใช้ของเจ้าชาย เจ้าชายพระนันทะ เทวทัต
อนรุทธะ ทั้ง ๕ ออกบวชให้ช่างกัลบกบวชก่อน บวชก่อนให้เป็นอาวสุโส ตัวเองประพฤติปฏิบัติ
กันมา

ถ้าเป็นมหาบุรุษ มหาบุรุษเป็นผู้ที่ทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดี พระนั่นแหละเป็นพระอรหันต์ พระอุบาลีเป็นพระอรหันต์ คำว่า “เป็นพระอรหันต์” พอเป็นพระอรหันต์ทำอะไรได้ละ เลิศในทางวินัย เลิศทางวินัยเป็นผู้มีอิทธิฤทธิ์เกิดขึ้นในสงฆ์เป็นผู้ควบคุมผู้ดูแล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะให้พระอุบาลีเป็นผู้ตัดสิน พระอานนท์ พระอานนท์เป็นผู้ที่อุปถัมภ์อุปฐาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน ด้วยความเคารพด้วยความบูชา

ถ้าเป็นมหาบุรุษไง มหาบุรุษนะ มหาบุรุษในหัวใจของตน ถ้าในหัวใจของตนมันมีศักดิ์มีศรี มันมีคุณงามความดีขึ้นมาทำอะไรก็ทำเพื่อสงฆ์ๆ ใจ ทำเพื่อสงฆ์ เพื่อความดีงาม รับประทาน รับผิดชอบ

ดูพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ อัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา เวลาเผยแผ่ธรรมๆ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย เบื้องขวา เป็นเสนาบดีแห่งธรรม เวลาแจกแจงธรรมะ เพราะการเผยแผ่ธรรมมันมีลัทธิศาสนาอื่นอยู่แล้ว ผู้ที่มีสติมีปัญญาเวลาเขาโต้แย้งกันด้วยธรรมะๆ เวลาโต้แย้งกันปราบราบเรียบ เพราะอะไร เพราะสัจจะความจริง สัจจะความจริงไง

แต่โมฆบุรุษละ โมฆบุรุษเห็นใหม่ โมฆบุรุษอยากมีชื่อเสียง โมฆบุรุษติดในลาภ ติดในสักการะ โลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่มันมีของมันอยู่แล้ว โลกธรรม ๘ แล้วกิเลสของคนมันก็มีอยู่แล้ว ใจ แต่พุทธธรรมสิ่งที่เป็นสัจจะความจริง เวลามันจะเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นมาจากหัวใจที่มันคง หัวใจที่ดีงาม กว่ามันจะเกิดได้ กว่ามันจะเกิดได้เห็นใหม่ ถ้ามันเกิดได้มันต้องมีหลักเกณฑ์ มันต้องทำคุณงามความดี

คุณงามความดีเห็นใหม่ อาศัยคุณงามความดีเป็นหนทาง มัคโคทางอันเอกๆ ที่จะเอาหัวใจของตนให้พ้นจากกิเลสต้นหาความทะยานอยากได้ นี่ทางอันเอก ทางอันเอกแล้วทางมันอยู่ไหนล่ะ เราไม่ทำอะไรเลย เราจะไม่ได้สิ่งใดเลย

มหาบุรุษเขาสร้างแต่คุณงามความดี เขาทำเพื่อพระพุทธศาสนา เขาจรโลงพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เธอกับเราพร้อมทั้ง ๖๐ องค์ พ้นจากบ่วงที่

เป็นโลกและบ่วงที่เป็นกิเลส” นิมหามหาบุรุษเขาทำเพื่อสัจธรรม ทำเพื่อคุณงามความดี เพราะหัวใจเขาเป็นธรรม

โมกษบุรุษ เวลาเทวทัตนะ สิ่งที่จะเริ่มเป็นอย่างนี้ ในพระไตรปิฎก เทวทัตเห็นนางวิสาขาเวลามาเยี่ยมเยียนพระ เขาก็มีน้ำอ้อย มีน้ำผึ้ง มาถวายพระไง นิมหามหาบุรุษทำเพื่อคุณงามความดี เพยแผ่ธรรม เขาศรัทธาความเชื่อเขาก็ถวายใจ เขาผ่านเทวทัตไป ผ่านเทวทัตมา ใจเขาผ่านไปผ่านมานั้นจะเป็นอะไรไป ก็ใจแค่น้ำผึ้ง น้ำอ้อย

แต่ในธรรมบท เทวทัตมีความน้อยใจ “ทำไมข้ามเราไป ข้ามเรามา พวกนั้นเขาเป็นเจ้าชาย เราก็เป็นเจ้าชาย เขาเป็นญาติกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็เป็นญาติกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเครือเป็นญาติกัน ทำไมไม่เห็นหัวเราเลย” โมกษบุรุษๆ โมกษบุรุษเห็นใหม่

มหาบุรุษเขาบวชมา บวชมาเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว เวลาไปโปรดพระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระอรหันต์ เออสามเณรมาบวชเป็นพระอรหันต์ นางพิมพาก็ออกมาบวช นางโคตมิกก็ออกมาบวช เขาเป็นพระอรหันต์เป็นคุณความดีทั้งนั้น

แต่เทวทัตไปน้อยเนื้อต่ำใจ ไปต้องการให้เขาเห็นศักดิ์ศรีของตน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย การไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันจะอย่างไร เวลาทำอย่างไร บุพเพนิวาสานุสติญาณ อดีตชาติเห็นใหม่ อย่างที่กาฬเทวิลระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ เขาระลึกของเขาได้ แต่เขาระลึกด้วยกำลังของจิตเขามีมากน้อยแค่ไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าระลึกไม่มีต้นไม่มีปลายยาวเหยียด

นี่ไง เวลายาวเหยียดขึ้นมา มันก็แบบว่าในสมัยปัจจุบันนี้ ใจพวกแอบอ้างพุทธพจน์ๆ โลกจะแตก โลกจะแตก

แล้วดูเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพนิวาसानุสติญาณไม่มีต้นไม่มีปลาย จดอุปปาตญาณเห็นใหม่ ถ้าไม่สิ้นกิเลสมันก็ต้องให้อวิชชาพาเวียนว้ายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีต้นไม่มีปลาย เวลาถึงกลับมาอัสวักขยญาณทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยมรรค ๘ ด้วยสังขารม ด้วยความจริง วิมุตติสุขๆ

มันรู้ มันเห็นเป็นข้อเท็จจริง ไม่เลื่อนลอย ไม่ใช่อยู่ในตำรับตำราที่ท่องจำกันมาปากเปี้ยกปากแฉะ แล้วไม่มีอะไรเป็นชั้นเป็นอันไฉ

ถ้ามันเป็นจริงหัวใจที่มีอำนาจวาสนามีบารมี เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันทุกข์ มันยากขึ้นมาจากไหน เวลาเกิด แก่ เจ็บ ตาย มันเป็นเรื่องจริงจัง เวลามันทุกข์มันยากมันบีบคั้นหัวใจของเราเข้ามานะ

แต่ไอ้พวกโมฆบุรุษมันอยากดังอยากใหญ่อยากมีชื่อเสียง อยากให้เขานับหน้าถือตา เฮ้ย! โมฆะ โมฆบุรุษมันเริ่มจากตรงนั้น พอไม่ได้ตั้งใจขึ้นมากะพัดกระพือดฟาตวงฟาดงาหาเรื่องไปเรื่อย

โมฆบุรุษมันเริ่มต้นจากนางวิสาขาที่มีน้ำผึ้ง น้ำอ้อย มาถวายพระ มาถวายพระก็ถวายพระที่เขาจรโลงศาสนา เขาส่งเสริมพระพุทธศาสนา เขาไม่ได้มาให้หนักเลงโต โมฆบุรุษใจ ยิ่งใหญ่ แต่ไม่มีสิ่งใดเป็นชั้นเป็นอัน ถึงเวลาแล้ว ถ้าอย่างนั้นต้องแสดงตัว ฆานสมาบัติๆ เรื่องฆานๆ เวลาฆานสมาบัติ มันก็ทำของมัน เวลาทำแล้วแปลงร่างต่างๆ ไปครอบงำอชาตศัตรู

นี่เห็นใหม่ ผลของวัฏฏะๆ สิ่งที่เราทำเวรทำกรรมมา อชาตศัตรู เวลาอชาตศัตรูเกิดเห็นใหม่ พระเจ้าพิมพิสารเป็นพ่อ มหาตเล็กบอกเลยจะทำปิตุฆาต ให้จัดการตั้งแต่เป็นกุมารซะ เวลาอย่างนั้นพระเจ้าพิมพิสารก็รักก็เลยตั้งชื่อว่าอชาตศัตรู ชาตินี้ไม่เป็นศัตรูกับใครทั้งสิ้น ยอดคนเลย แล้วเลี้ยงมาอย่างดี เลี้ยงมาอย่างดีนะ เพราะเลี้ยงมาอย่างดีมันสิ่งแวดล้อม

แต่กรรมเพราะเวลาเกิดมา พรหมณ์พยากรณ์อยู่แล้ว สุดท้ายแล้วก็ฆ่า เพราะเทวทัตโมฆ
บุรุษไปบรมสั่งสอน ไปครอบงำเขา ทำให้เขาอยากได้อำนาจ อยากได้สมบัติ ให้เขาทำลาย
พ่อเขา ทั้งๆ ที่เขา เวลาเทวทัตบอกนะ บอกให้ปฏิวัติ ให้ยึดอำนาจ

“ทำไมต้องยึด เดี่ยวพ่อก็ให้”

“แล้วถ้าเอ็งตายก่อนพ่อเอ็งล่ะ”

นี่โมฆบุรุษ แหย่เขาเรื่อย แต่มันด้วยเวรด้วยกรรม เขาก็มีเวรมีกรรม เขาจะแก้ไขอย่างไร
ก็แล้วแต่ สุดท้ายแล้วอชาตศัตรูก็ฆ่าพ่อ การฆ่าพ่ออันนั้น ถ้าไม่ได้ฆ่าพ่อนะ นี่ปีตุฆาต ถ้าไม่ได้
ฆ่าพ่ออย่างน้อยจะได้เป็นพระอนาคามี

เพราะอชาตศัตรูเวลาหมอชีวกพาไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วได้ฟังธรรมๆ
โอ้ย! ทั้งซาบซึ้ง ทั้งเครพบุชา ทั้งจะชวนชวยจะเอาจริงเอาจังขึ้นมา แต่เขาคบมิตรไม่ดีก่อน
ไง นี่ไง โมฆบุรุษไปทำให้เขาเสียหายไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์เลย ถ้าไม่ทำปีตุฆาตนะ อย่างน้อยพระ
อนาคามี เขาศรัทธาของเขามาก ชื่นชมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก แต่ก็มาที่หลังใน
มันมาที่หลัง แต่การทำความชั่วอันนั้นไปแล้ว โมฆบุรุษ โมฆบุรุษทำลายตนเอง แล้วทำลายคนอื่น
ทั้งสิ้น

เวลาเทวทัตทำลายสงฆ์ ทำให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าห่อพระโลหิต ธรณีสูบลง
นรกอเวจีเป็นๆ นี้เลย ใครจะเชื่อไม่เชื่อมันเป็นสิทธิ์

แต่ความจริงๆ นะ คนทำชั่วขนาดไหนมันก็ต้องชั่วยุอย่างนั้น คนทำคุณงามความดีๆ มหา
บุรุษเห็นไหม มหาบุรุษ ดุสิต ตั้งแต่พระอุบาลีมาเลย พระอนุรุทธะ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ
ทำแต่คุณงามความดี ทำคุณงามความดีเพราะอะไร

เพราะมันเข้ากับกรรมไง สัจธรรมๆ สัจธรรมมันยิ่งใหญ่ มันยิ่งใหญ่เพราะอะไร เพราะสัจธรรมนี้มันเกิดขึ้นได้ มันเกิดขึ้นได้ด้วยมรรคด้วยผล ด้วยมรรคด้วยผลเห็นใหม่ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะสร้างสมบุญญานิกายมาขนาดไหน จะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา มหาบุรุษต่างๆ ก็ได้สร้างบุญกุศลขึ้นมาได้เกิดเป็นสหชาติ

คำว่า “สหชาติ” ทุกคนอยากเกิดสหชาติ เกิดพร้อมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วให้มีศรัทธามีความเชื่อในพระพุทธศาสนา แล้วมีความเชื่อในพระพุทธศาสนา ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม เพื่อให้เราบรรลุธรรม เพื่อให้เราพ้นจากกิเลสตัดหาคความทะยานอยากอันนั้นไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วเสวยวิมุตติสุขๆ สุขอันที่ไม่มีสิ่งใดเปรียบเทียบได้ เราก็อยากได้สุขอย่างนั้น ได้สุขอย่างนั้นเห็นใหม่ แต่เวลาสุขอย่างนั้นขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาจะปรินิพพาน เวลาพระอานนท์คร่ำครวญๆ นะ จะนิมนต์ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ต่อไป

เพราะพระอานนท์เป็นพระโสดาบัน ขณะที่พระโสดาบัน ปุถุชนคนหนามันก็ต้องชวนชวายเป็นสร้างบุญกุศลของตน เวลาพระอานนท์อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยบุญกุศล ด้วยการการกระทำ ด้วยฟังธรรมๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว พระอานนท์จะได้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วพระอานนท์เป็นผู้จดจำธรรมวินัย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้มากมาย เวลาสังคายนาขึ้นมา ก็ได้พระอุปาลีกับพระอานนท์เป็นผู้ที่สืบทอดมา

สิ่งที่ได้สร้างบุญกุศลๆ มานะ ขนาดเป็นพระโสดาบันยังคร่ำครวญนะ ยังร้องไห้ ยังอยากให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กับตนต่อไปนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “อานนท์ ถ้าในอนาคตกาล ผู้ที่จะอุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไป ก็จะไม่มีการทำได้เหมือนเธอ เธอได้สร้างบุญกุศลเอาไว้มาก มหาบุรุษเราปรินิพพานไปแล้ว ๓ เดือน เธอจะได้เป็นพระอรหันต์วันนั้น”

นี่คำว่า “ได้เป็นพระอรหันต์” สิ่งที่ได้เป็นพระอรหันต์ ทุกคนพยายามขวนขวาย พยายามกระทำของเราขึ้นมา เพื่อความสิ้นจากทุกข์ๆ ที่มหาบุรุษๆ ผู้ที่ทำคุณงามความดีมา เขาจะสร้างคุณงามความดีของเขาขึ้นมา นี่มหาบุรุษ เชื่อฟังธรรมในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมันมีหัวใจที่ลงธรรมๆ คำว่า “ลงธรรม” แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติเข้าไปแล้วถ้าใจมันเป็นธรรม อย่างพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ใจเป็นธรรม ความที่เป็นธรรม ธรรมมันยิ่งใหญ่ ใจ ธรรมมันเหนือโลกใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ภิกษุทั้งหลายเธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลก โลกธรรม ๘ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ อยากดัง อยากใหญ่ อยากมีชื่อเสียง เธอพ้นแล้ว

คนพ้นแล้วมันจะตื่นรนใหม่ นี่ธรรมเหนือวิภวัญเิง เหนือโลกใจ ถ้ามันเหนือใจ “เธอพ้นจากโลกและพ้นจากเป็นทิพย์” ทิพย์สมบัติ อนาคตใจ ทิพย์สมบัติการเวียนว่ายตายเกิดในวิภวัญเิง กภาพเทวิลเิง ระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ เธอพ้นหมดแล้ว พ้นหมดแล้วมันก็ไม่มีอะไรในหัวใจแล้ว วิมุตติสุขๆ สุขอันยิ่งใหญ่เิง

ถ้ามันมีสุขอันยิ่งใหญ่ นี่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอุบาลี ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ มันจะมีอะไร มันไม่มีสิ่งใดมา ช่วยเผยแผ่ธรรมเพราะประโยชน์เิง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ด้วยสัจจะ ด้วยความจริง ไม่ใช่รื้อสัตว์ชนสัตว์ด้วยพวกโมฆบุรุษ

โมฆบุรุษคือมันว่างเปล่า มันไม่ได้พูดถึงธรรมไม่ถึงวิมุตติสุขเิง มันพูดถึงชื่อเสียงเิง มันพูดถึงน้ำอ้อย เนยใส เนยข้น นางวิสาขามาถวายพระ “ทำไมมันข้ามหัวเราไป ข้ามหัวเรามา ทำไมไม่เห็นความสำคัญของเราเลย” พันอะไรนะ อย่างนี้พ้นหรือ

สิ่งที่มหาบุรุษเขาพัน พันจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ โลกธรรม ๘ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ โมฆบุรุษไม่พัน ไม่พันขึ้นมาแล้วยังเอามาเป็นยาพิษ เพราะมันมียา พิษมันถึงเข้าไปกระตุ้น กระตุ้นกิเลสของตน พอกระตุ้นกิเลสของตนพยายามจะประพฤติ ปฏิบัติขึ้นมาไง

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหน หนึ่ง ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง”

เวลาศาสนาเจริญ เจริญที่ไหน

องค์หลวงปู่มั่นแสดงธรรมไว้เลย เจริญตั้งแต่พระจอมเกล้าฯ กึ่งพุทธกาลๆ ใจ เจริญ พระจอมเกล้าฯ ฟั่นฟูๆ เพราะพระมันเหลวไหล เพราะพระเป็นพระแต่ชื่อใจ เพราะพระเป็นพระแต่ชื่อก็ พยายามจะทำตัวของตัวให้ได้ แต่ท่านมีอำนาจวาสนาแค่นั้น ท่านต้องไปปกครองประเทศ แล้ววางธรรมวินัยที่จะให้ใกล้ชิดธรรมวินัยต่อๆ เนืองกันมา

เวลาต่อเนืองขึ้นมา เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านมาบวชของท่าน ท่านออกประพฤติ ปฏิบัติของท่าน ท่านค้นคว้าของท่าน ท่านค้นคว้าในใจของท่าน ท่านพยายามทำในใจของท่าน โลกก็บีบคั้นใจ จะให้ท่านมีชื่อเสียง จะให้เป็นเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ จะให้เป็น อุตสาหกรรม ท่านหนี หนี หนี หนี หนีทั้งนั้น ท่านไม่เอาอะไรเลย ท่านจะเอาหัวใจของท่าน

เวลาท่านจะเอาหัวใจของท่าน ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาเห็นไหม สิ่งที่เป็นจริงขึ้นมามันจริงที่ไหน ก็เป็นจริงที่หัวใจใจ แล้วหัวใจมันเป็นได้อย่างไร ก็เป็นได้ที่ พระจอมเกล้าฯ ฟั่นฟูมาๆ ฟั่นฟูมา มันใกล้ชิด ฟั่นฟูมันเป็นกรอบ ศีลธรรมๆ ใจ ศีลธรรมขึ้นมาแล้วถ้ามันลงใจมันค้นคว้าๆ ค้นคว้าขึ้นมา ค้นคว้าขึ้นมาเวลามันเป็นจริงในใจอันนั้น ถ้าเป็นจริงนี่มหาบุรุษ มหาบุรุษมันมีศีลมีธรรม

โมฆบุรุษ นี่ไงแค่น้ำผึ้ง น้ำอ้อย มันก็ยังเริ่มคืดน้อยเนื้อต่ำใจแล้ว ชื่อเสียงกิตติศัพท์ กิตติคุณ มันยิ่งอยากได้ พออยากได้แล้วมันทำ ทำไม่ได้ อยากได้คืออะไร ใจมันกระด้าง พอใจมันกระด้าง ใจมันเป็นปมไป เพราะทำสมาธิๆ ทำสมาธิไม่เป็นหรอก

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำของท่าน ล้มลุกคลุกกลานมา คนที่ประพฤติปฏิบัติจะรู้ว่าเอาชนะใจตนมันยากแค่ไหนขนาดไหน เวลาออกประพฤติปฏิบัตินะ ดูสิ เวลาเราออกมาปฏิบัติกันเราก็อยากได้ธรรมๆ แล้วธรรมมันอยู่ที่ไหน

เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่มั่น “ท่านมาหานิพพานใช่ไหม นิพพานไม่ได้อยู่บนภูเขา เลากาทั้งสิ้น นิพพานไม่ได้อยู่ในตำรา” ตำราเขียนว่านิพพาน แต่มันชื่อ แล้วข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา มันก็เป็นข้อวัตรปฏิบัติ เวลาหลวงตาท่านปฏิบัติไปแล้วไง

ในพระไตรปิฎกมีแต่วิธีการๆ ท่านไม่บอกไว้เลย เรื่องโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี ไม่ได้พูดไว้เลย พูดแต่ว่าเวลาสังโยชน์ สังโยชน์ขาด ขาดเป็นอย่างไร บุคคล ๔ คู่ บุคคล ๔ คู่ คุณธรรมเป็นอย่างไร

ถ้าคุณธรรมเป็นอย่างไร เวลาปฏิบัติไปถ้าใจเป็นธรรม ใจเป็นธรรมนะ ถ้าเป็นมหาบุรุษเขาค้นคว้า ขวนขวาย มีการกระทำ แล้วตรวจสอบในใจแล้ว ตรวจสอบในใจเล่า ตรวจสอบในใจแล้วในใจเล่า เพราะมันเป็นที่หัวใจนั้น เพราะอะไร จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย แล้วใครเป็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตายละ เวลาเราตายจากภพชาตินี้ไปแล้ว เราจะไปไหนละ ถ้าเรามีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราตายไปด้วยขันธมาร ดันรนเจ็บปวดแสบร้อน เศรษฐีจะตายนับข้อมือนับแล้วนับอีก สมบัติมีเท่าไรๆ ใจ มันตายไปด้วยความทุนทุรายไป ตายไปด้วยความไม่พร้อมไป

แต่เวลาคนที่มียุคุณธรรม เวลากิเลสมันตาย เวลาประพฤติปฏิบัติกิเลสมันตาย พอกิเลสมันตายไปแล้ววิมุตตिसุข มันมีอะไรเกิดมีอะไรตาย การเกิดและการตายนี้ของโกหกทั้งสิ้น มันเป็น

สมมุติ ๆ ใด จริงตามสมมุติ แต่เพราะเรามีคุณธรรม เรามีการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ขึ้นมา มันถึงได้ชำระล้างกิเลสเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านทำคุณงามความดีของท่านมาอย่างนี้ นี้อหามุข

แล้วโมฆบุรุษปฏิบัติละ มันไม่ได้สัจจะความจริงอะไรทั้งสิ้น เวลาว่าเวลาจะประพฤติปฏิบัติ ขึ้นมาสมาธิไม่ต้อง สมาธิไม่ต้องทำ เวลาปัญญา ปัญญาของเราเลิศเลอ สังคมสงฆ์ ๆ มันตำราไปแล้ว ผิดพลาดไปทั้งสิ้น ในสงฆ์ไม่มีใครถูกหมดเลย มีเราถูกอยู่คนเดียว เราเป็นผู้ ค้นคว้าถูกต้องดีงาม แม้แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นก็สอนผิด หลวงตาก็สอนผิด ครูบาอาจารย์เรา ผิดหมดเลย

นี้อหามุขนะ มหาบุรุษเกิดขึ้นมาจากมรรคจากผล คนจะดี ดีเพราะการกระทำ เวลา เกิดคุณธรรมในหัวใจ เกิดจากมัคโคทางอันเอก เกิดจากสัจจะความจริง ไม่ใช่เกิดจากการ คาดหมาย เกิดจากการตีความ เกิดจากความเห็นของตน ความเห็นของตนมันเป็นความเห็นผิด ถ้าความเห็นถูกต้องดีงามเขาเคารพ เคารพบูชา

เวลาหลวงตาพระมหาบัว เวลาท่านพูด ท่านเป็นมหานะ เวลาท่านพูดถึงเห็นใหม่ พูด ถึงอนัตต อหิตต อหัตต รูปสมุปี นิตฺพิหนฺตติ เวทนายปี นิตฺพิหนฺตติ สญฺญายปี นิตฺพิหนฺตติ ท่าน บอกว่า ละชั้น ๕ แล้วนิพพาน ท่านบอกว่ามันไม่สมบูรณ์ แต่ในอหิตต มโนวิญญาณปี นิตฺพิหนฺตติ มโนสมฺมุสฺเสปี นิตฺพิหนฺตติ ทั้งมโนก็หน้าเบื่อหน่าย ความสัมผัสของมโนก็หน้าเบื่อ หน่าย ท่านบอกอหิตต สมบูรณ์แบบ

เวลาคนที่ปฏิบัติไปเพราะมันเป็นในใจ พอใจมันเป็นแล้ว เวลามันเทียบเคียงไปใน พระไตรปิฎกมันอันเดียวกัน ๆ แต่คนที่ยังไม่เป็น เวลาประพฤติปฏิบัติไปแสนทุกข์แสนยาก แสนทุกข์แสนยากเพราะกิเลสตัณหาความทะยานอยากของคน

แล้วถ้าจิตใจเรามีอำนาจวาสนา ถ้าอยู่ในกลุ่มของมหาบุรุษมันลงกรรมลงวินัย เคารพในกรรม ในวินัย เคารพในสิทธิของบุคคล มันเป็นสิทธิของเขา เราก็เป็นสิทธิของเรา ถ้าบวชเป็นพระแล้ว

บวชเป็นพระแล้วเห็นใหม่ ศีล ๒๒๗ ก็เป็นศีล ๒๒๗ เหมือนกัน ศีลเสมอกัน ทิฏฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน ความอยู่จะเป็นความสุข สิ่งที่มีการกระทำ การกระทำถ้ามันเป็นจริงใจ

ถ้าทำเป็นจริงขึ้นมา ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หลวงปู่มั่นท่านสอนเลย ทำสมาธิ ทำความสงบใจเข้ามาก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามา แล้วใจมันจะสงบได้อย่างไร ใจมันสงบไม่ได้เห็นใหม่ ดูลิ ดูหัวใจเราสงบระงับหรือไม่ เราตั้งใจ ปฏิบัติใหม่

ทุกคนตั้งใจ ศีลขารธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีเป้าหมายเลยพันทุกข์ แล้ว ก็อยากจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เติบงกรม นั่งสมาธิภาวนาขึ้นมา ๑๐ ปี ๒๐ ปี มาบ่นมากเลย ๑๐ ปี ๒๐ ปีมาแล้วก็กรรมฐานม้วนเสื่อ เลิกไป แล้วจะกลับมาใหม่ “หลวงพ่ช่วยผมหน่อย หลวงพ่ช่วยผมหน่อย” จะไปช่วยอะไรละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังช่วยไม่ได้เลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ เราเป็นผู้ชี้ทางๆ เธอต่างหาก เธอต่างหากต้องหาหนทาง เธอต่างหากต้องหาใจของตนให้เจอ เธอต่างหากเห็นใหม่ ถ้าเธอต่างหากต้องหาหนทางให้เจอ ครูบาอาจารย์ท่านถึงเมตตา

ครูบาอาจารย์มหาบุรุษของพวกเราของกรรมฐาน ท่านมีข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้ แล้วลูกศิษย์ ลูกหา หลวงปู่มั่นท่านพูดไว้แล้วมันจะแซงหน้าแซงหลังใจ อวดดี ๆ อวดดีบอวดดี ทำสมาธิเห็นใหม่ นี่ทำสมาธิ ทำสมาธิสมาธิ พลังจิตๆ พลังอะไรของมึง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ

แล้วจิตที่มันจะกลั่นออกมาจากอริยสัจเอาที่ไหนไปกลั่น เอาในตำรับตำราใช่ไหม เอาในการคาดหมายใช่ไหม เอาในการนึกคิดใช่ไหม ถ้ามันเป็นจริง ๆ ใจ ถ้ามันไม่เป็นจริงมันก็เป็นโลก ใจ เป็นโลกก็เป็นสังคมโลกใจ นี่ใจ นี่โมฆบุรุษ เวลาจะอบรมสั่งสอนใช่ไหม ทำสมาธิๆ รู้จักหรือสมาธิ เขาบอกเคยทำหลับตาสมาธิมาแล้ว หลับตาสมาธินี้ใช้ไม่ได้ ต้องลืมตาสมาธิ

สมาธิมันไม่มีหลับตาสีมตาใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าจะทำสมาธิๆ ถ้าทำสมาธิไม่เป็นมันก็เป็นสมาธิโมฆะ ที่เอ็งทำกันมันเป็นโมฆะ มันไม่มีเหตุมีผล โดยธรรมชาติของคน นิสัยของคนไม่เหมือนกัน ใครมีลูก ลูกแต่ละคนนิสัยเหมือนกันหรือ นิสัยลูกเราเองยังไม่เหมือนกันสักคนหนึ่ง แล้วนี่ทำสมาธิๆ จะให้มันเหมือนกัน จะให้เป็นสูตรสำเร็จที่ตัวเองว่านะ

นี่ไง ใจไถ่โยนกรงใจ มันมีแต่ซี่กรง นับแต่ซี่กรงนั้นนะ แล้วก็ภูมิใจในซี่กรงของตนไง สมาธิต้องมีหนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า พอดีเป็นริ้วกรงไถ่เลย มันจะเอามาจากไหน

มันตามความชอบใจ ถ้าชอบใจเรานั้นนะใช่ ถ้ามันขัดกับกิเลสของตน ไม่ใช่ นี่ไงๆ มันเป็นโมฆะไง สมาธิโมฆะ มันโมฆะตั้งแต่สมาธิแล้วมันจะเป็นธรรมไปได้อย่างไร มันเป็นธรรมไปไม่ได้ เพราะมันเป็นโลกียะ

คำว่า “โลกียะ” คือความรู้สึกนึกคิดของเรา แล้วความรู้สึกนึกคิดของตนมันต่ำต้อย พอมันต่ำต้อยขึ้นมาแล้ว มันตะแบงไปเรื่อยละ ตะแบงของมันตามความพอใจของมันไง เวลาตะแบงก็ตะแบงในพระไตรปิฎก ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านก็ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านเคารพลงธรรม ลงในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นีมหาบุรุษ มหาบุรุษนะ

เวลาหลวงตาท่านพูดประจำ ในการประพฤติปฏิบัติของเราเวลามันยาก ยากเพราะกิเลสของเรา ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐ ประเสริฐมาก ประเสริฐเพราะอะไร ประเสริฐเพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วเสวยวิมุตติสุข วิมุตติสุขนี้มันของแท้ของจริง ของจริงๆ ผลของวิมุตติ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พญามารนี่คร่ำครวญเลย เพราะอะไร เพราะพญามารมันครอบครองมาตลอดอยู่แล้ว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพ้นจากมือของมารไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรม

และวินัยอบรมสั่งสอนมา สิ่งที่เราทำมาๆ ถ้ามันเป็นสัจจะ เป็นความจริง ถ้าเป็นมหาบุรุษมันลงใจ คำว่า “ลงใจ” คือบุญกุศล ถ้าบุญกุศลแล้วมันเคารพบูชาใจ แล้วทำให้ได้อย่างนั้นๆ ใจ

แล้วถ้าทำไม่ได้ มันไม่ได้เพราะอะไรละ มันไม่ได้เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากของเราไป

ขนาดหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีบุญญาธิการขนาดนั้น ท่านยังสมบุกสมบันขนาดนั้น แล้วอย่างพวกเราพวกขี้หมานี่ทำอะไรมา เกิดมาเป็นคนได้ก็บุญกุศลแล้ว ได้มานับถือพระพุทธศาสนาที่สุดยอด แต่ก็มีความวาทะที่เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วไม่ให้มันสูญเปล่าไป ไม่ให้เป็นโมฆะบุรุษด้วย สูญเปล่า เป็นโมฆะบุรุษคือทำให้มันเป็นบาปเป็นกรรม

ทำให้มันเห็นไหม ดูลิ เทวทัตๆ เวลาทำสงฆ์แตกแยก ทำให้พระพุทธเจ้าห่อพระโลหิต ตกนรกอเวจีไปเลย เราไม่ทำกรรมชั่ว เราไม่ทำลาย ไม่ทำหินแตก เราจะสร้างแต่คุณงามความดีของเราๆ แล้วถ้าเป็นคุณงามความดีของโลก ใครมีอำนาจวาสนา เขาทำคุณงามความดีขนาดไหน ก็สาธุ เพราะคนเราอำนาจวาสนามันไม่เท่ากัน

ถ้าอำนาจวาสนาของเขา เขาทำได้ เขามีบุญมีกุศลมีคุณธรรมในใจของเขา เราก็ชื่นชม นี่มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ ของเรามันทุกข์มันยากของเราอยู่ขนาดนี้ ถ้ามันเอาตามแต่หัวใจของเรามันจะเป็นสมาธิโมฆะ มันโมฆะตั้งแต่สมาธิ แล้วมันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้อย่างไร

แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมๆ มันแจกแจงได้หมด สติ หลวงตาท่านพูดสุดยอด สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม คุณธรรมแต่ละองค์ๆ เพราะเวลาในบาลีจะบอกแต่ละองค์รวมกัน แล้วมันจะเป็นความสุดยอดเป็นการกระทำ

ไอนั้นมันชื่อ ไอ้ที่บอกว่า ไอ้ที่จดกัน ไอ้ที่อยู่ในคอมพิวเตอร์ที่กดกันไปกดกันมา มันมีแต่ชื่อ ชื่อใครก็จำได้ ชื่อนายดีติดคุกมากมาย ชื่อนายประเสริฐตายหมดเกลี้ยงแล้ว มันชื่ออะไร

มันชื่อ ชื่อคือภาษา ภาษามันก็คือภาษามันส่งออก ภาษามันมีแต่ภาษาบาลี เป็นภาษามคร มันภาษาที่ตายแล้ว เวลาเขาค้นคว้านะ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ถ้าไม่มีการคำโพธิ์ ไม่มีการบวช ไม่มีการศึกษามา พระพุทธศาสนามันจะ เจริญงอกงามมาขนาดไหน ที่เขาชื่นชมเมืองไทย ชื่นชมเมืองไทยเพราะเมืองไทยมีพระบวชมา ตลอดใจ

เวลาลังกาเหสนี้ใหม่ เขามีชื่อเสียงกิตติศัพท์ กิตติคุณ ตั้งแต่ต้น แต่เวลาอยู่เป็นอาณานิคม ของเขา ลัทธิอื่นเขามาแทรกแซง เขามายันทอน เขามาทำลาย ก็สงฆ์จากไทยไปเซ็ดชู สยาม วงศ์ๆ อยู่นั่นนะ เวลาของเราเห็นใหม่ เราเอง เราก็ค้นคว้าชวนขวยของเรา นี่มันเป็นเรื่อง ประวัติศาสตร์ มันเป็นเรื่องของสังคม สังคมมันเป็นครั้งเป็นคราว แล้วเราเกิดยุคใดคราวใดละ

กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่งๆ เจริญขึ้นมาด้วยเทคโนโลยี ด้วยเดี่ยวนี่มัน รวดเร็ว ไม่เหมือนแต่ก่อน ไปลังกาไปเรือสำเภาไปลุ่มอยู่ในทะเลหนุน กว่าเขาจะชวนขวยกันมา จะเผยแผ่กันมานะ อนุชนครูบาอาจารย์ที่ท่านแสวงหาท่านทำของท่านมา เอาชีวิตเข้าแลกมา ทั้งนั้น เพื่อประโยชน์กับตัวท่านก่อน ถ้ามาทำประโยชน์ได้ลงในธรรมวินัย ไม่ใช่โมฆบุรุษ ไม่ใช่ สมาธิโมฆะ แม้แต่สมาธิยังโมฆะ

ถ้าสมาธิไม่โมฆะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านทำ เรามีข้อวัตรปฏิบัติ คำว่า “มีข้อวัตรปฏิบัติ ขึ้นมา เป็นเครื่องอยู่ของใจ”ใจมันติดมันดี้นะ เราขังตัวเราไว้ที่นี่ แต่หัวใจมันไปหมดละ คน ที่มาประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ นึกถึงบ้านเลย ะไรยังไม่เก็บ ะไรยังไม่... มันกังวลไปหมดละ

ไม่ต้องไปกังวล ตัดมันให้ได้ เวลาตัดมันให้ได้ แล้วเวลาตัดมันให้ได้นี่พลัง เวลาจิตเห็นใหม่ จิตนี้ครอบ ๓ โลกธาตุ คิดถึงทวีปไหนมันไปหมดละ คิดถึงอวกาศมันไปอวกาศแล้ว มันไปหมด เลย แล้วเราพยายามจะทำความสงบของใจเข้ามา ใจให้มันมีกำลังของมันขึ้นมา ให้มันเป็น อิสระ ถ้าไม่อิสระนะ มันมีสมุทัย

โดยธรรมชาติของจิตมันมีวิชา ถ้าไม่มีวิชาไม่มาเกิด แล้วมีวิชาขึ้นมาแล้ว คิดอะไรก็แล้วแต่ สมุทัยเจือหมดเลย ที่คิดๆๆ ขึ้นมา คิดเพราะตัวตนทั้งสิ้น คิดๆๆ กัน ออกไปนั้นนะ ทางธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โลกนี้เป็นอนิจจัง สรรพสิ่งนี้เป็น อนิจจัง เป็นอนิจจังหมด นี่เป็นวัตถุประสงค์ สิ่งใดๆ เราก็อู้ได้ไง แต่ถ้าเป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์ไม่มีหรอก ไตรลักษณ์เกิดขึ้นตั้งอยู่และดับไป อะไรเกิด

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาอธิบายถึงความเป็นอนิจจัง ของสรรพสิ่ง เราเข้าใจได้ทั้งสิ้น แล้วเราก็ตีธรรมะกันไปด้วยความเป็นอนิจจัง เป็น วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ก็เข้าใจโลก มันแปรปรวน มันไม่คงที่ มันแปรสภาพ รู้ทั้งสิ้น แต่ไม่รู้ถึง นามธรรมในใจของตน นี่ไง เพราะอะไร เพราะสมาธิโมฆะ มันโมฆะตั้งแต่มันไม่มีกำลัง โมฆะ ตั้งแต่ไม่รู้จักตน ถ้าเป็นโมฆะนะ ถ้ามันเป็นโมฆะ

เวลาสมัยหลวงปู่มั่นท่านออกประพฤติปฏิบัติ ท่านชวนชวายน ท่านมีการกระทำ ท่านเห็น ความทุกข์ความยากมากมายนะ เวลาท่านชุดงค์ไป ตอนนั้นแม่ชีแก้วท่านยังเป็นวัยรุ่นอยู่ เวลาเป็น วัยรุ่นมันไปเข้าชายของหลวงปู่มั่น

หลวงปู่มั่นเห็นไหม “เด็กคนนี้น่าภาวนาใช้ได้” คำว่า “ภาวนาใช้ได้” มันรู้มันเห็นอะไร ของมัน หลวงปู่มั่นท่านให้ไปหาท่านที่ห่วยทรายเป็น สุดท้ายแล้วท่านชุดงค์ไปนะ โอ้ย! ถ้าเป็นผู้ชาย จะให้บวชเณรไปเลย เพราะทางภาคอีสานเขาแสวงหากันอยู่ นี่มันเป็นผู้หญิง เอาไปไม่ได้ เอาทิ้ง นี่ไว้ก่อน ต่อไปข้างหน้าจะมีคนมาแก้เอง แล้วท่านก็ไปของท่าน ท่านก็ภาวนาของท่านไป

สิ่งนี้เวลาแม่ชีแก้ว แม่ชีแก้วเวลาภาวนาวันไหนถ้าไม่ได้นิมิต ไม่เห็นเทวดา เห็นอินทร์ เห็น พรหมนะ วันนั้นคือไม่ได้ภาวนา แล้วก็ติดนิมิตอย่างนี้ นี่ไง นี่สมาธิส่งออก

ไอ้พวกที่ว่า “ทำสมาธิ ทำสมาธิหลับตา ทำสมาธิลืมตา เราเคยทำสมาธิแล้วนะ มันเห็นแสง โอ้ย! มันเป็นฌาน มันเป็นอภิฌาน มันผิด มันไม่ถูกต้อง ต้องลืมตา”

ลืมตาเลยไม่ได้อะไรเลย เป็นโมฆะ สมาธิโมฆะ เพราะอะไร มันไม่เป็นขณิกสมาธิ
อุปจารสมาธิ อัปภาสมาธิ มันส่งออกโดยจินตนาการ โดยความเห็นของตน

เวลาแม่ชีแก้ว เวลาหลวงปู่มั่นท่านทิ้งไว้ๆ นะ สุดท้ายแล้วเวลาหลวงตาท่านหลุดงค์ไป ด้วย
อำนาจวาสนา ด้วยสายบุญสายกรรม เพราะหลวงปู่มั่นบอกไว้เลย ท่านเข้าข่ายของท่านใน
อนาคตจะมีคนมาแก้เอง เวลาอย่างนั้นแม่ชีแก้วก็รอแล้วรอเล่าๆ ทำสิ่งใดก็แล้วแต่ เพราะหลวง
ปู่มั่นท่านมาอยู่ที่หนองผือแล้ว ท่านก็ไปเคารพบูชาของท่าน แต่มันไม่ถึงเวลาไง

เวลาถึงเวลานะ เวลาท่านประพฤติปฏิบัติไปแล้วก็คิดว่าตัวเองนี่ถูกต้องๆ นี่สมาธิส่งออก
เวลามันส่งออกๆ รู้เห็นไปหมด สุดยอด เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาของคนไม่เหมือนกันไง
เวลาหลวงตาท่านจะมาแก้ณะ เวลาหลวงตาท่านมาถึงนะ เห็นเลย โอ้โฮ! พระองค์นี้ มันด้วยบุญ
ด้วยกุศลสายบุญสายกรรมมันมีความรู้สึกของมันอยู่ เวลาขึ้นไปหา โอ้! เล่าให้ฟัง พอเล่าให้ฟัง
นะ ภาวนาดีสุดยอด รู้เห็นไปทั่ว แล้วรู้เห็นจริงๆ ด้วย แล้วพิสูจน์ได้หมดละ

ไปอยู่ที่เมืองจันทน์มันมีสุนัข สุนัขที่เมืองจันทน์ หลวงตาก็เล่า หลวงปู่เจี๊ยะก็เล่า มันชื่อไอ้
ช้างๆ มันสุนัขนะ มันไม่ยอมเดินข้ามทางจงกรมของพระ จะไปไหนมันอ้อม สุนัขมันยังรู้ถูกรู้
ผิดเลย

แล้วถึงเวลาแล้วแม่ชีแก้วพูด อาจารย์สิงห์ทองเป็นผู้ถาม หมานี่มันรู้ผิดรู้ชอบ มันเป็น
หมาที่ดีงาม แม่ชีแก้วก็พูดขึ้น “น่าเสียดาย มันใกล้ตาย ถ้าตายแล้วมันจะไปเกิดในกรุงเทพฯ
ไปเกิดเป็นคนนั้นๆ” อาจารย์สิงห์ทองตามหมดละ นี่เขารู้ของเขา นี่ถ้ารู้จริงๆ นี่ขนาดรู้จริงนะ นี่
ส่งออก

ฉะนั้น เวลาหลวงตาท่านไปของท่าน เวลาแม่ชีแก้วขึ้นไปหาท่าน ก็เล่าให้ฟังๆ อ้อ! ถ้า
สมาธิเป็น ไม่ใช่สมาธิโมฆะ โมฆะมันไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ไม่รู้เห็นสิ่งใดเลย ขนาดที่มันรู้มัน
เห็นขึ้นมา มันยังรู้ผิด เวลารู้ผิดแล้ว เขาแก้เขาไขกันไง

เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นธรรมๆ เวลาเป็นธรรมเขาลงในธรรมในวินัย ศีล สมาธิ ปัญญา เวลาศีล สมาธิ ปัญญา มันจะเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา มันต้องมีหลักของใจ ถ้าใจมันสงบรับเข้ามา ใจมันเป็นธรรมขึ้นมาจะ ใจสงบรับแล้ว เวลามันส่งออกไปแล้ว มันยังไปติดในเรื่องโลก เวลาติดในเรื่องโลกขึ้นมา เวลาหลงตาทำนแก

“เวลามันส่งออกนะ ให้ออกบ้างก็ได้ แล้วดึงรั้งไว้บ้างก็ได้ พยายามรั้งไว้บ้างได้ไหม” ให้แค่นี้ก่อนเพราะครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติท่านรู้ รู้กำลังของจิต จิตนี้มันมหัศจรรย์

เวลาหลวงปู่มันท่านพูดใจ “จิตนี้แก้ยากนะ จิตนี้แก้ยากนะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ” เวลาท่านจะนิพพานนะ ท่านพูดกลางศาลาประจำ “หมู่คณะให้ประพฤติปฏิบัติมานะ หมู่คณะให้ประพฤติปฏิบัติมานะ จิตมันแก้ยาก จิตนี้แก้ยากนะ ผู้เฒ่าจะแก้วะๆ”

ไอ้คำนี้ คำพูดอย่างนี้ เราไม่ได้คิดตรงนี้ เราคิดถึงว่า ท่านสมบุกสมบันกับใจของท่านมา คนที่สมบุกสมบันในหัวใจมา ตั้งแต่พยายามทำความสงบของใจ มันสงบรับได้ง่ายอยู่หรือ แล้วมันสงบรับเข้ามาแล้วนี้ หลงผิดขึ้นมา นี่ เวลามันผิดมันพลาดท่านก็แก้ไขจิตของท่านมา

ความว่า “แก้ไขจิตของท่านมา” ท่านไปหาหลวงปู่เสาร์ เวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาทุกคนก็อยากหวังฟังอาจารย์ชี้ใหม่ หลวงปู่เสาร์พาท่านออกธุดงค์ไป ท่านก็ไปหาหลวงปู่เสาร์ไป ว่าปฏิบัติไปแล้วมันทุกข์มันยากอย่างนี้ มันทำอะไรไม่ได้แบบนี้

หลวงปู่เสาร์บอกว่า “ท่านต้องแก้ตัวท่านเอง เพราะท่านปัญญามาก”

เขารู้กำลังกัน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติในครอบครัวกรรมฐานเขารู้กำลังกันนะ เหมือนนักมวย มันรุ่นไหน รุ่นใหญ่ก็ต้องเป็นรุ่นใหญ่ รุ่นกลางก็เป็นรุ่นกลาง รุ่นเล็กก็เป็นรุ่นเล็ก เขาก็ต้องชกกับคู่ชกที่รุ่นเดียวกัน นี่ไง หลวงปู่เสาร์ท่านบอกเลย “ท่านมีปัญญามาก ท่านต้องแก้ตัวท่านเอง”

ท่านก็พยายามสมบุกสมบัน เวลาที่มีความสงสัยมากๆ ก็มาหาแม่เยี่ยมเจ้าคุณอุบาลีฯ มาพักอยู่ที่วัดบรมฯ เห็นใหม่ เจ้าคุณหนู พวกนี้พวกศึกษาอยู่ในกรุงเทพฯ ใจ เทียบเคียงกับ พระไตรปิฎก เทียบเคียงกับปริกษาหารือ

“แก้จิตนี้แก้ยากนะ แก้จิตนี้แก้ยากนะ” คนที่พูดอย่างนี้ท่านแก้จิตของท่านมา แล้วท่าน แก้มัดด้วยศีลด้วยธรรม แก้มัดด้วยมรรคด้วยผล แก้มัดด้วยพระไตรปิฎก ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ศึกษาแล้วก็ยังมาปริกษาเจ้าคุณอุบาลีฯ ศึกษา มา ค้นคว้ามา เวลาท่าน จะนิพพาน “หมู่คณะรีบปฏิบัติมานะ ผู้เฒ่าจะแก่วะ ผู้เฒ่าจะแก่วะ”

แล้วเวลาท่านเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาหลวงตาขึ้นไปกราบท่าน กราบท่าน ท่านบอกโดยปกติ ท่านนอนจนไม่มีกำลังเลย ท่านเป็นวัณโรค แล้วสมัยนั้นยังไม่มีรักษานะ ๘ เดือน นอนชมอยู่ อย่างนั้น เวลาหลวงตาขึ้นไปกราบถามเรื่องธรรมะ ลูกพรวดตอบเลย

ธรรมะนี้สูงส่ง สัจธรรมนี้กำลังของธรรม คนแก่อายุ ๘๐ เป็นวัณโรคแล้วนอน นอนชมอยู่ เหนียว กลางคืนหน้าหนาว สำลีหมดเป็นวันละหลาย ๆ กะละมัง ด้วยมือไปล้างเอาเสลดออกจาก ลำคอ ทุกข์ขนาดนั้น แต่เวลาไปถามธรรมะนี่ปึ้งเลย คุณธรรมมันยิ่งใหญ่ไป

ถ้าเป็นมหาบุรุษลงในธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ว ปฏิบัติค้นคว้าขึ้นมาในใจของตนที่เป็นธรรมๆ ขึ้นมานี้ แล้วจิตที่มันแก้ยากๆ บุคคล ๔ คู่ พยายามประพฤติปฏิบัติเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา นี่ มันเป็นเรื่องจริงแค่ไหน แล้วเวลาเป็นจริงขึ้นมา เวลาหลวงตาพระมหาบัวไปแก้แม่ชีแก้ว แม่ชีแก้วนี้รู้เห็นไปหมด จิตเขาก็ต้องมีกำลัง มีอำนาจ วาสนาของเขาดีมาก แล้วเห็นถูกต้องดีงามด้วย เห็นชัดเห็นเจนด้วย เห็นจริงๆ ด้วย

แต่มันเป็นเรื่องอนิจจังไง มันเป็นเรื่องของวิภูฏะ มันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมของคน คนมี เวรมีกรรม ทุกคนมีเวรมีกรรมด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ทุกคนมีเวรมีกรรม ทุกคนมีประสบการณ์ ทุกคนมีญาติโกโหติกา ทุกคนมีการเกิดแล้วมันสำคัญตรงไหน มันก็เหมือนในสมัยปัจจุบันนี้

ไฉน อยากรู้วาระจิตก็โทรศัพท์ไฉน อยากรู้อะไรก็เครื่องบินไฉน เข้า MRI มันตรวจหมดเลย ไฉนพิจารณากายๆ สู้ MRI ไม่ได้ ๕,๐๐๐ จบ ได้อะไร วิทยาศาสตร์หมดละ

แต่ไฉนไม่ใช้ แก่จิตๆ จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา แม่ชีแก้วส่งออกๆ เวลามันส่งออก เพราะครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านรู้ถึงกิเลส รู้ถึงจิต รู้ถึงมรรค รู้ถึงอวิชชา ถ้ามันรู้แล้วนี้เห็นไหม ถ้าบอกว่าให้ไม่ส่งออกเลยนี้ เกียวกันตายเลย แล้วลงไม่ได้ แล้วอาจจะไม่ได้แม่ชีแก้วด้วย

จะนั้น เริ่มตันก็คนละครึ่งก่อน ในเมื่อเราคุยกันแล้ว ๕๐ ๕๐ แม่ชีแก้ว ๕๐ หลวงตา ๕๐ ส่งออกได้ ๕๐ แล้วตั้งไว้ ตั้งไว้ คนภาวนาไม่เป็นไม่รู้จัก รังไว้ รังไว้อย่างไร ตั้งไว้ ๕๐ เปอร์เซนต์ให้ไปทำก่อน พอไปทำนะ ไม่ได้ ไม่ได้ ไม่ได้ ไม่ได้หรอก

นี่แก่จิตๆ แก่ยากนะ แล้วแก่จิตๆ ใครจะแก่ คนที่จะแก่เขาต้องมีสติปัญญาของเขา ไม่ใช่โมฆะสมาธิ สมาธิโมฆะ นั่นมันชื่อ เวลาพูดเป็นเรื่องโมฆะ เรื่องไม่มีอยู่จริง แล้วสมาธิเป็นอย่างนั้น สมาธิของเราเป็นอย่างนี้ สมาธิหลับตามันใช้ไม่ได้

สมาธิ... สมาธิไม่มีหลับตา ลืมตา สมาธิเป็นสมาธิ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ขณิกสมาธิเห็นไหม

โดยปัจจุบันนี้ เวลาคนที่ปฏิบัติ สำนักปฏิบัติมันเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา กิ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง แล้วมันก็เจริญมาแล้ว พอเจริญมาแล้ว โห! ไปซุบตัวมาหน่อยเดี๋ยวก็เปิดสำนักปฏิบัติๆ “โอ้โฮ! ว่างๆ ว่างๆ สบายๆ” ก็แค่นั้นนะ ก็ได้สบายๆ นั่นนะ สมาธิทำไม่เป็น ลงถึงสมาธิไม่ได้

ถ้ามันลงสมาธิเข้าสู่พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้รู้เป็นผู้รู้ที่อิสระ ผู้รู้ที่ไม่มีกิเลสครอบงำ มันจะชื่อตรงกับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถ้ามันชื่อตรงต่อพระพุทธ

พระธรรม พระสงฆ์ มันจะซาบซึ้ง ๆ คนที่ทำความสงบของใจได้จะซาบซึ้งในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เชื่อมั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

โมฆสมาธิมันไม่รู้เรื่องหรือ โมฆสมาธิมันบอกผิดไปทั้งหมด ทุกคนผิดหมดเลย
ความเป็นโมฆบุรุษนั้นถูก ถูกอยู่ใต้กิเลสตัดหาความทะยานอยากของตน ชักนำไปในทางที่
ผิดๆ ทางที่ผิดๆ คือทางส่งออก ส่งออกไปอยู่กับโลก ไม่เข้าสู่ใจของตน

ทำสมาธิเห็นใหม่ สมาธิหลับตามันผิดมันพลาด มันไม่ใช่สมาธิที่แท้จริง สมาธิลืมตา เดิน
จงกรมก็เก็บหญ้าเก็บแมลงไป อย่างนั้นชาวไร่ชาวนาที่เขาเป็นพวกเกษตรอินทรีย์ เขาก็เก็บ
หญ้าเก็บหนอนเหมือนกัน เขาก็ต้องได้เหมือนกัน มันเป็นเรื่องโลก

เวลาหลวงตาทำหนังสือนะ ไปไหนอย่างก่อสร้าง

การก่อสร้าง การก่อสร้างการแบบว่าอยากได้ที่พักพิง เวลาก่อสร้าง ก่อสร้างที่แรกก็ทำ
เพื่อแก้รำคาญ ฉันเป็นช่าง ฉันมีความรู้ ฉันอยากจะกระทำ ทำไว้ในพระพุทธศาสนา ที่แรกก็ทำ
แก้รำคาญ พอมันติดแล้วไม่ทำไม่ได้ โธ่! เรื่องงานจากภายนอก ข้อวัตรปฏิบัติทำให้มันจบ จบ
แล้วคือจบ

ย้อนกลับไปแม่ชีแก้ว เวลาแม่ชีแก้วส่งออกก็ได้ ๕๐ ดึงไว้บ้างก็ได้ ๕๐ แก้วจิต นี่เวลาแก้วจิตๆ
ไง แล้วความเห็นของท่านถูกต้องหมด ใครรู้ใครเห็นรู้หมด แล้วรู้แล้วไม่มีอะไรพลาดเลย ทุกคน
ในสมัยนั้นจะรู้ถึงความเห็นของแม่ชีแก้วว่าถูกต้องชัดเจน แต่ในการปฏิบัติไม่ใช่ จิตส่งออก รู้
ภายนอก เวลาแก้ต้องดึงกลับมาภายใน

ภายนอก ภายในคืออะไร ไม่รู้อีกละ เป็นสมาธิโมฆะ เพราะไม่รู้จักสมาธิ

รู้จักสมาธิคือรู้ใจของตน ใจที่สงบระงับคือมันสงบระงับโดยคำบริกรรม สงบระงับโดย
ปัญญาอบรมสมาธิ สงบระงับโดยอานาปานสติ ถ้ามันสงบระงับแล้วมันจะไปรู้ไปเห็นสิ่งใด รู้
เห็นสิ่งใดเราก็ต้องแก้ไขไปตามข้อเท็จจริงนั้น ถ้าทำข้อเท็จจริงนั้น ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ

อัปนาสมาธิ นี้อุปจาระสิ่งที่มันรับรู้ได้ แล้วถ้ามันรับรู้ได้นะ คนที่มีวาสนานะ หลวงปู่ดูลย์ใจ จิต เห็นอาการของจิต จิตเห็นอาการของจิตคือจิตมันเห็นกิเลส

“กิเลสเป็นนามธรรม จะรู้จะเห็นมันได้อย่างไร”

ถ้าไม่รู้ไม่เห็นกิเลส แล้วมันจะฆ่ากิเลสได้อย่างไร ไม่รู้จักเรา เราจะมีสิทธิตามกฎหมายได้อย่างไร ถ้าคนเกิด คนเกิดก็ต้องแจ้งเกิด เวลาคนตายก็ต้องจำหน่ายออกไป แล้วมันมีสิทธิตามกฎหมาย

แล้วนี่ไง ถ้ามีสิทธิตามธรรม ตามธรรมเอาอะไรเป็นสิทธิล่ะ เอาสัญญาหรือ เอาความเห็นของตนหรือ สัญญาความเห็นของตนมันเป็นเรื่องโลก เรื่องโลกเพราะอะไร เพราะมนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มนุษย์มีความคิด ความคิดทั้งหมดที่เกิดขึ้นมานี้ เกิดขึ้นมาจากการได้เกิดเป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์นี่คือผลของวิภวัญจะ คือการเกิดมาอยู่ในมนุษย์นี้

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสอนทำความเข้าใจเข้ามาๆ เป็นมนุษย์เหมือนกัน มนุษย์โดยสัจจะโดยความจริง แต่ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา อัปนาสมาธิ นี่มันไม่รับรู้ถึงความรู้สึกในกายนี้เลย มันเหมือนเราหนึ่งอยู่นี้มีกายแต่มันไม่มี มีจิตเด่นชัด นามธรรมนี้เด่นขึ้นมาเลย ไม่รับรู้กายเลยนะ อัปนาสมาธิสักแต่ว่ารู้ สักแต่ว่าปรากฏ ความรู้ปรากฏอยู่ จิตมีอยู่รับรู้อยู่ แต่ไม่รับรู้เรื่องราวในกายนี้เลย ไม่มี

อัปนาสมาธิมันเกิดปัญญาไม่ได้ เวลามันคลายตัวออกมา พอคลายตัวออกมาแล้ว อุปจาระคลายตัวออกมาคือกระทบ พลังงานคือสัมมาสมาธิ แต่กระทบกับความรู้สึก กระทบกับอะไร จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นอาการ จิตเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าเห็นกาย พอเห็นกาย ถ้าจิตมันเห็นของมันนะ จิตเห็นอาการของจิต ถ้ามีอำนาจวาสนามันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา

แม่ชีแก้ว แม่ชีแก้วเห็นไหม “รั้งไว้บ้างก็ได้ ส่งออกบ้างก็ได้” แม่ชีแก้วขึ้นมากบอกว่า “ทำไม่ได้เลย” เวลามันเคย จิตแก่ยากนัก แล้วคนเรานั้นยิ่งใหญ่ รับรู้ไปหมด รู้เลยว่าหลวงปู่มั่นจะ

เสียชีวิต เวลาหลวงปู่มันก่อนเสียชีวิต ท่านบอกแม่ชีเลย “ให้เร่งนะ ให้เร่งนะ พ่อจะไปแล้ว พ่อจะไปแล้ว” แล้วในนิมิตก็มาตลอดเลย เวลาที่ท่านเห็นนะ

“มานะ ให้มาภายในวันนี้ ถ้าไม่มานะ มันจะเหลือแต่ซาก”

แต่เพราะมันทำผ้าไม่เสร็จไง ผ้ายังไม่เสร็จ จะไปถวายหลวงปู่มัน พอเวลาไปจริงๆ เหลือแต่ซากจริงๆ หลวงปู่มันท่านนิพพานไปแล้ว

ท่านเห็นอะไรชัดเจนหมด แล้วเวลาชัดเจนๆ ชัดเจนกับหมู่คณะไง ศิลจะรู้ได้ต่อเมื่ออยู่ด้วยกัน ธรรมะจะรู้ได้เมื่อคุยกัน เวลาท่านพูด แม่ชีมาล้อมรอบอยู่ พยานเต็มไปหมด ไม่ใช่พูดคนเดียว ออกคนเดียว

พูดเองเออเองอยู่นั้นนะ นี่สมาธิโมฆะ โมฆสมาธิไม่มีข้อเท็จจริง พูดอยู่คนเดียว แล้วพูดโดยบาลี โดยสมุท โดยดินสอ โดยภาษา ภาษามันไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหรอก

เวลาปฏิบัติเห็นใหม่ หลวงตาท่านพูดเลยในพระไตรปิฎก ผลไม่มีหรอก มีแต่เหตุทั้งสิ้น ภาษาที่นั่นชื่อทั้งนั้น ตัวจริงไม่มี นี่ไง เวลาเป็นจริงๆ ขึ้นมา สิ่งที่เป็นจริงๆ บอกว่า สมาธิของเราเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ เราเลยลืมหืมตาเลย ลืมตาเลยถ่อเลย เป็นโมฆะหมดเลย สมาธิยังโมฆะ ธรรมะไม่ต้องพูดถึง

คนที่จะมีธรรมะได้ต้องรู้จักสมาธิ สมาธิเป็นบาทเป็นฐาน ศิล สมาธิ ปัญญา หลวงตาท่านพูดประจำ ทำสมาธิไม่เป็นเรื่องคุณธรรมเอาอะไรมาพูด ทำสมาธิเป็นก่อน

เหมือนเรา เราไม่มีสัญชาติ เราจะเป็นคนไทยได้อย่างไร มีก็ต่างด้าว ต่างด้าวก็ต้องเสียภาษีต่างด้าว มันเป็นไปได้ไม่ได้ มันเป็นไปได้ไม่ได้เลย

นี่ไง เวลาแม่ชีแก้วนะ ไปทำแล้วทำไม่ได้ๆ เวลาทำไม่ได้ขึ้นมา ท่านกลับมาหาหลวงตา ถ้าทำไม่ได้ลงไป เต็ดขาด ทำไม่ได้ลงไป ไม่ให้ขึ้นมาเลย แต่นี้คนมันทุกข์มันยากมา ส่งออกๆ ก็รู้ทั้งสิ้น รู้อะไรก็รู้หมดไง

ภาพเทวิลระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ ไปนอนบนพรหมด้วย ถ้าไม่เชื่อ มันก็อยู่ในพระไตรปิฎก คนที่เขาทำได้มันมี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาดูองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นแล้ว โอ้โฮ! ตื่นเต้น เพราะเราทำกันได้ขนาดนี้ แต่ไม่รู้ทำอย่างไรต่อ ทำอะไรไม่ได้ ไม่รู้ ไม่รู้คือความสงสัย ไม่รู้คืออมทุกข์นะ อมทุกข์ขึ้นมา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติ โลกธาตุนี้ไหวหมด เวลาประสูติ ตรัสรู้ ปรีณิพพาน โลกธาตุนี้ไหววันไหวด้วยอำนาจวาสนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลงมานี้ ดีใจมากเลย จะมีคนบอกทางแล้วแหละ แต่ก็ร้องไห้ เราต้องตายก่อน รู้อายุขัยทั้งสิ้น ตาย

แม่ชีแก้ว นี่ไง รู้ไปหมด รู้ทุกอย่าง นี่ส่งออก คำว่า “ส่งออก” กำลังของจิต จิตนี้แก๊ยก นะๆ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมา มันต้องผ่านวิฤต โอ้โฮ! มันทุกข์ยากมาก เพราะอะไร เพราะเราหลงตัวเราเอง เราหลงความคิดเราเอง เราหลงทิฏฐิฐานะเราเอง เราหลงความเห็นของเราเอง เหมือนแม่ชีแก้วว่าตัวเองถูกหมดล่ะ

แต่เวลาหลงตาท่านไ่ล่ลงเลย ถ้าอย่างนั้นไม่ต้องมาเพราะว่ามันติดมาก ต้องหัก เวลาหักไปแล้ว ไปเลย ไปนั่งร้องไห้อยู่นั้นนะ ไม่มีที่พึ่งแล้ว เราเองนึกว่าเก่งกล้าสามารถไป รู้อะไรไปทั้งหมด ร้องไห้ทำไม เสียใจทำไม เอ้า! ก็เสียใจว่าหวังจะพึ่งใจ ภาพเทวิลก็หวังจะพึ่งพระพุทเจ้าใจ ร้องไห้เพราะตัวเองต้องตายก่อนใจ แต่นี้หลงปุ้มนักก็ไม่ได้พึ่ง เวลาหลงตามา จะพึ่งหลงตาก็ไ่ล่ลงอีก ไ่ล่ลงเพราะอะไร ไ่ล่ลงเพราะทิฏฐิฐานะใจ เก่งกว่าใจ ยอดเยี่ยมกว่าใจ

นี่พูดถึงสมาธิแท้ๆ นะ สมาธิส่งออกนะ ไม่ใช่สมาธิโมฆะ โมฆสมาธินี้เหลวแหลก เหลวไหล ไม่มี โภก

ถ้าเป็นความจริงๆ เวลาไ่ล่ลงไปแล้วได้สำนึก ถ้าท่านว่าอย่างนั้น รั้งไว้ก็ได้ ส่งออกบ้างก็ได้ ส่งออกบ้างก็ปล่อยมันไป สุดทำยรั้งไว้บ้าง พอรั้งไว้มันสร้างกำลัง รั้งไว้ไม่ให้พญามาร

มันใช้ฝ่ายเดียว รังไว้ให้เป็นธรรมบ้าง รังไว้ให้เป็นธรรมให้เป็นสัมมาสมาธิ ให้จิตตั้งมั่น คีลสมาธิ ปัญญา รังไว้เพื่อเข้าสู่มรรค

ถ้ามันรังไว้ๆ พอรังไว้เพราะกำลังมันมีของมันอยู่แล้ว พอรังไว้ๆ ขึ้นมา มันเห็นนิมิตเกิดขึ้น เห็นตัวของตัวเอง เห็นตัวของตัวเองไง แล้วเวลาปัญญามันเกิด เห็นเป็นธรรมาธิษฐาน เห็นเป็นหลวงปู่มันมาทำลายร่างกายนี้ ความเห็นที่ทำลายร่างกายนี้เห็นโดยจุกๆ อุทปาทิ เห็นโดยจุกๆ ของใจ ไม่ใช่เห็นด้วยหลับตาสีมตา ไม่มี หลับตา สีมตา หลับตา สีมตานี้มันเป็นกิริยา หลับตานี้เขาเอาไว้ดูรูปข้างนอก ไม่มีหรอก

เวลาเกิดมรรคเกิดผลมันเกิดที่ใจ หัวใจที่เป็นธรรมๆ เวลามันเกิดขึ้น โอโฮ! เข้าขึ้นมาไม่ทันเลยละ เข้าขึ้นมาขึ้นไปกราบท่านนะ เพราะขึ้นมาเพราะว่าเด็ดเดี่ยว **คนจริงถึงได้ของจริง หัวใจที่จริงเป็นมหาบุรุษ ถึงได้คุณธรรมจริง**

โมฆบุรุษได้แต่โมฆสมาธิ ถ้าเป็นธรรมไม่มีเลย ไม่มีธรรม มีแต่ท่องบ่นเป็นภาษาที่เอามาแสดง ไม่มีความจริงของตัว ไม่มีเหตุมีผลใดๆ ทั้งสิ้น

แต่นี้พอมันเป็นจริงขึ้นมาเห็นใหม่ สำนึกบุญคุณไง ขึ้นมาใหม่จะไปกราบบนเขาไปไหนไปท่านไล่เลย เดี่ยวก่อนๆ เวลาเป็นธรรมแล้วเห็นใหม่ ถ้าเป็นธรรมแล้วลงในธรรมลงในวินัย หัวใจที่เป็นธรรมไม่มีทิฏฐิมานะ ไม่เหยียบย่ำทำลาย ไม่อหังการ ธรรมและวินัยอ่อนนุ่มถ่อมตนเป็นสังฆธรรม

เดี๋ยวก่อนๆ ให้พูดก่อนสิๆ เวลาขึ้นไปกราบ เวลาให้รังไว้ๆ ก็รังไว้ไม่ได้ พอโดนไล่ออกจากภูเขาไปแล้ว ไม่มีที่พึ่งแล้วแหละ ถ้าไม่มีที่พึ่งจำเป็นต้องรังก็ลองรังดู สติมันพร้อม ทุกอย่างมันพร้อม แต่หลงในความเห็นของตน หลงในทิฏฐิของตน หลงในความรู้ของตน รังไว้ๆ หัดรังไปรังมาเพราะมันไม่มีทางไปแล้วละ ทางสุดท้ายก็ลองดู รังไปรังมามันดีขึ้นๆ

นี่ไง ธรรมสภาจณา เอตมฺมงฺคฺลฺมฺตฺตมฺ ในครอบครัวกรรมฐาน ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ๆ นี่ไงเขาสนทนาธรรม ๆ รู้ถึงวุฒิภาวะคุณธรรมในใจของใครมีมากมีน้อยแค่ไหน มีกำลังมากน้อยแค่ไหน นี่คือครอบครัวกรรมฐานนะ ไม่มีหลับตา ลืมตา ไม่มี

หลับตา ลืมตาเป็นการใส่ความ เป็นการใส่ความเขา ทั้งๆ ที่ตัวเองก็ 모르 ทั้งๆ ที่ตัวเองก็ไม่มี ทั้งๆ ที่ตัวเองก็ภาวนาไม่เป็น แล้วเป็นโมฆบุรุษอยากมีชื่อเสียง อยากดัง อยากใหญ่ อยากมีลาภ เป็นโมฆบุรุษ เอวัง